

УДК 615.275.4:322

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКОЇ РОСЛИННОЇ СИРОВИНИ ДЛЯ РОЗРОБКИ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ З АДАПТОГЕННИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ

Студ. М.Б Удовенко, гр. МГХФ-18
Науковий керівник доц. Г.В. Тарасенко
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Проаналізувати види лікарської рослинної сировини, що містить у своєму складі біологічно активні речовини адаптогенної дії. Провести аналіз існуючих лікарських форм на основі екстрактів з лікарської рослинної сировини, які містять сполуки з адаптогенними властивостями з метою розробки складу та технології виробництва твердої лікарської форми для підвищення резистентності організму до впливу негативних факторів.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є лікарська рослинна сировина, що містить сполуки адаптогенної дії: кореневища з коренями родіоли рожевої, елеутерококу колючого та ехінацеї пурпурової, корені женьшеню і аралії маньчжурської, плоди лимонника, предметом дослідження є обґрунтування розробки складу та технології виробництва лікарських засобів на їх основі.

Результати дослідження. До препаратів з адаптогенними властивостями відносяться природні енергетики, засоби одержані з лікарської рослинної сировини або препарати тваринного походження, що мають стимулюючу та тонізуючу дії. Механізм дії адаптогенних препаратів пов'язаний з їх активним впливом на обмінні процеси, що відбуваються в організмі людини. Проведеними дослідженнями встановлено, що за даними Державного реєстру лікарських засобів на даний час зареєстровано наступні препарати рослинного походження адаптогенної дії: настоянка аралії, рідкий екстракт елутерококу, екстракт рідкий родіоли рожевої, таблетки на основі сухого екстракту родіоли рожевої, настоянка та рідкий екстракт женьшеню, настоянка та рідкий екстракт ехінацеї та встановлено, що це препарати переважно вітчизняного виробництва та у рідкій лікарській формі.

Серед рослин-адаптогенів хімічний склад родіоли рожевої (золотого корню) на даний час не достатньо вивченим. Родіола рожева (*Rhodiola rosea* L.) – єдиний класичний адаптоген з родини товстянкових, який у природному стані зустрічається в Україні, переважно в Карпатському регіоні. Як лікарську рослину з адаптогенними властивостями можна також розглядати ехінацею пурпурову (*Echinacea purpurea* L. Moench) родини айстрових, в основному завдяки її імуномодулюючим властивостям та можливістю її вирощувати на території України. Родіола рожева здавна відома населенню Карпат як рослина, що знімає втоми, збільшує працездатність, зменшує сонливість, проявляє загально-тонізуючу дію. За результатами клініко-експериментальних досліджень вона виявляє сильніший стимулюючий і адаптогенний вплив, ніж елеутерокок, при тривалих навантаженнях дещо переважає ефект женьшеню. Існує думка, що адаптогенні властивості родіоли рожевої реалізуються через великі півкулі головного мозку за участі ряду ендокринних залоз, зокрема гіпофізарно-адреналової системи, статевих залоз, оскільки виключення однієї з ланок цього ланцюга гальмує ефект дії препарату.

Інтерес до застосування препаратів у формі капсул пояснюється їх високою біодоступністю і цілою низкою переваг: вони мають гарний зовнішній вигляд; легко проковтуються; проникні для травних соків; оболонка капсул непроникна для легких рідин, газів, кисню повітря (що дуже важливо для зберігання засобів, які легко окиснюються); виробництво твердих лікарських форм з рослинними екстрактами у формі капсул є більш доцільним, оскільки для забезпечення стабільності лікарського засобу у формі таблеток їх необхідно вкривати оболонкою.

Висновки. На основі проведеного аналізу літературних даних та вивчення попиту населення щодо застосування препаратів адаптогенної дії запропоновано розробити склад та технологію препарату з адаптогенними властивостями на основі екстракту з кореневищ з коренями родіоли рожевої у твердої лікарській формі.

Ключові слова: адаптогени, родіола рожева, лікарський засіб.